

De Expertgroep Autisme & Onderwijs zet zich in voor steeds inclusiever onderwijs. Er kán veel als scholen denken in mogelijkheden, in plaats van vast te houden aan strakke (en soms verouderde) kaders. De expertgroep gaat op zoek naar voorbeelden van 'good practices'. Hoe kan het wél?! In deze aflevering Eline de Vries en Tamara Floors, winnaars van de prijs voor meest Autismevriendelijke Leerkracht van het Jaar.

Tamara Floors en Eline de Vries

“Ieder kind krijgt hier wat het nodig heeft

Door Mariëlle van Bussel

Een frisse neus-moment, een monkeybox, de stilteruimte, buitenwerkplaatsen, mogelijkheden genoeg voor kinderen die even rust nodig hebben op Montessorischool Van Lith in Deventer. Eline de Vries, leerkracht van een combinatiegroep 3/4/5, en Tamara Floors, leerkracht van diezelfde groep én leerkrachtondersteuner, praten vol enthousiasme over hun autisme-aanpak. Eline draait de groep vier dagen, Tamara één. De rest van de tijd houdt Tamara, die gespecialiseerd is in onder meer autisme, zich bezig met de kinderen uit de middenbouw die extra aandacht nodig hebben.

'Ieder kind krijgt hier wat het nodig heeft, of er nou wel of geen diagnose is,' aldus Eline. 'Daarom praten we over onderwijs op maat.' In hun combinatiegroep heeft ongeveer een derde van de leerlingen onderwijs op maat nodig. Tamara: 'We kijken naar de mogelijkheden en denken niet vanuit de problemen. Dat is soms een lange zoektocht, omdat wat voor de één werkt voor de ander juist níét werkt. Maar in principe is alles mogelijk.'

Alles is mogelijk

Hoe ver 'alles is mogelijk' gaat? Eline: 'Als een werkboek niet overzichtelijk is voor een kind, bieden we losse bladen aan. Of we maken een mapje waarin met tabbladen te zien is welk werkje op welke dag gemaakt moet worden. Het

kenmerk van Montessorionderwijs is natuurlijk dat kinderen zelf bepalen wanneer ze wat doen, maar voor kinderen met autisme maken we een gestructureerd plan.'

Tamara: 'Kinderen die moeite hebben met de drukte op school, komen na aankomst eerst naar de stilteruimte om te landen.' Sowieso is de stilteruime dé plek om te ontprykkelen.

Staat iemand in de klas op ont-ploffen, dan kan een kind zelf aangeven dat het naar de stilteruimte wil. Of de leerkracht signaleert het en vraagt Tamara, die vaak in de stilteruimte te vinden is, of zij deze leerling wil ophalen.'

Knuffelen met de hond

Eline: 'We hebben met al deze kinderen gesprekken gevoerd over wat hen helpt wanneer ze dreigen te ont-ploffen. Tamara gebruikt hier Brain Blocks voor. Met blokjes kunnen kinderen aangeven hoe ze zich voelen en wat ze nodig hebben om de chaos in het hoofd op te ruimen. De één wil een rustig muziekje luisteren, de ander harde metal, en weer een ander wil een Donald Duck lezen. Dat kan dan dus ook. Of ze kiezen ervoor om vijf minuten een frisse neus te halen. Dat mogen trouwens alle leerlingen, net zoals even bewegen in de monkeybox, werken in de schooltuin of buiten leren.'

En dan is er nog het hondje van een collega dat twee dagen per week op school rondrent. 'Noodgedwongen nam ze haar hondje een keer mee,' vertelt Eline. 'Toen bleek dat de kinderen rustig worden als ze even met hem knuffelen. Nu hebben we dat ook toegevoegd aan alle ontprykkelmogelijkheden. En het werkt!' Tamara lachend: 'Het klinkt chaotisch, kinderen die overal rondlopen, maar er zit een goede structuur in. Overal hangen timers, die kinderen zelf inschakelen.'

Expertise bij leerkrachten

Het komt erop neer dat de school in alle lagen een structuur heeft opgetuigd waarin kinderen met extra behoeftes gezien en gehoord worden. Er is veel kennis en expertise bij de leerkrachten en ondersteuners over kinderen met autisme, maar ook over kinderen met andere

ondersteuningsbehoeften. De ene leerkracht gaat er verder in dan de ander. Eline en Tamara horen bij die eerste groep. Eline: 'We zijn altijd bereikbaar voor ouders en kinderen, ook 's avonds. Het contact met ouders is dus intensief, zeker in periodes rondom Sinterklaas en Kerstmis. We stemmen dan bijvoorbeeld af of het beter is om een kind een dagje vrij te geven.' Tamara: 'We hebben ook appgroepjes met de ouders, zodat we precies weten hoe het met een kind gaat. 's Ochtends lezen we dan al hoe iemand is opgestaan, zodat we op school weten wat we kunnen verwachten.'

>> lees verder op pagina 20

'Een kind hoort onder de kinderen te zijn, daar willen we alles voor doen'

Doorgaan tot het eind

Eline: 'Regelmatig zit ik in de pauze met een leerling om de thermometer in te vullen. Of we tekenen op een vel papier hoe de dag is gegaan, zodat een kind dat thuis kan vertellen. Ik wil simpelweg dat elk kind zich fijn voelt, dat het zich gehoord en gezien voelt om zo tot ontwikkeling te komen.' Ze hoorden het ook van de ouders van de jongen die de aanleiding was voor de Autismevriendelijkheidsprijs. Eline en Tamara geven nooit op, werd hen verteld. Tamara knikt. 'We gaan door tot het eind, misschien soms wel iets te ver. Deze jongen was een hele uitdaging, maar uiteindelijk is hij van thuiszitter weer fulltime op school gekomen.' Eline: 'We vinden dat een kind onder de kinderen hoort te zijn, daar willen we alles voor doen.'

Stralende kinderen

De aanpak werkt, zien ze in de groep. Tamara: 'Kinderen stralen weer en staan duidelijk in hun kracht.' Eline: 'Ook de andere kinderen in de klas leren hiervan. Zij weten dat deze kinderen een vol hoofd kunnen hebben en dan ontploffen. Er is begrip en de anderen kunnen hier goed mee omgaan. We geven ook jaarlijks een Brain Blocks-presentatie aan de klas, zodat iedereen leert dat er verschillende soorten breinen zijn. De boodschap komt aan: iedereen denkt anders, iedereen is anders en dat is goed.' ●

Suzanne Rouwhorst voorzitter van de NVA-Expertgroep Autisme & Onderwijs

'Deze laatste woorden: 'Iedereen denkt anders, iedereen is anders en dat is goed', komen letterlijk voor in de meest recente uitzending van Klokhuis over autisme. Het klinkt zo eenvoudig, maar uit deze zin spreekt een visie, een anders kijken, die we nodig hebben in het onderwijs. Ondersteuning van leerlingen met autisme is niet in een lijstje of een vaste aanpak te vangen. Inclusief onderwijs betekent ruimte krijgen om jezelf te mogen zijn, waar mogelijk, en altijd in relatie tot de groep en omgeving waar een kind onderdeel van is. Het betekent begrip voor soms onbegrijpelijke behoeften, en meebewegen als de structuur te strak is. Tamara en Eline zijn hier een goed team, wat mooi is omdat ze veel samen kunnen sparren. Wat zien we nu, en waar denken we dat dit gedrag vandaan komt? Het is duidelijk dat zij voldoende kennis hebben over autisme om die (soms verborgen en ver weggestopte) behoeften te kunnen zien en er op een goede manier mee om te kunnen gaan.'

